

Socijalizem v luči zdravega razuma.

8. SOCIJALIZEM IN VERA.

(Dalje.)

a) Odkod svet?

Ogledajmo si še par socijalističnih budalosti in protislovij z ozirom na početek sveta, da bode vsak preprost slovenski delavec znal ceniti socijalistično znanost za to kar je, namreč za največji humbug.

Odkod svet? Socijalisti trdijo, da so bile velike plasti materije ali materiala, iz katerega je postal svet.

Toda odkod je ta material, kje se je vzela?

Socijalisti se bijejo na prsi, češ mi le to verujemo, kar se da dokazati, mi ne pripoznamo nobene slepe vere ampak le znanost in vedo.

Dobro, povejte nam, odkod je materija?

Socijalisti odgovarjajo: "Ne vemo in ne homo nikoli vedeli."

Ali je to veda? Ali ni to najdebelejša "neveda," da jo otipaš v temi?

Drugi socijalisti govorijo: "Materija je bila od začetka."

Dobro, toda dokažite! Dokazati tega ne morejo in še niti skušali niso nikoli dokazati.

Tedaj vaša trditve ni več veda in zna-

nost, ker se ne more dokazati, ampak je vera, ker se mora verjeti brez dokazov. Kako se potem to sklada z vašo frazo o "znanosti?"

Socijalist pridiga: "Ta material, o katerem ne vemo, odkod je, se je začel gibati, gibal se je zmiraj hitrejšo in naglejšo, pri tem vrtenju so cepale proč cele kepe, iz katerih se nastale zvezde, zemlja, solnce.

Toda, zakaj se je začel gibati material, kdo mu je dal prvi sunek, kaka zunanja sila ali moč ga je spravila v gibanje?

Znano je, da se sama od sebe ne začne gibati nobena stvar. Triglav sam od sebe ne bo nikdar prišel do Ljubljane, kamen na cesti bo tako dolgo na istem mestu, dokler ga kdo ne brene.

Neorganična materija se sama od sebe ne more premikati.

Kdo je dal materialu gibanje, na to vprašanje socijalisti tako dolgo ne morejo odgovoriti, dokler ne verujejo v Boga.

S tem svojim naukom tako malo škodujejo veri v Boga kakor bi poškodoval Kristan mesec, če bi streljal nanj.

Toda so v naravi zakoni, naravne postave, po katerih se je vršil in se še vrši ves razvoj v svetu in v vsemirju. Dobro, postave so! Toda, kdo jih je dal?

Odkod so? Ni postave brez postavodajalca.

Žepna ura ima postave, po katerih se mora natančno ravnati. Toda za beba bi imeli človeka, kateri bi trdil, da so te postave same od sebe, da ni nikdo uravnal ure, da so kolesca nekega popoldne kar sama skup priletela in se pogovorila, da se bodo obračala po čisto jasno odmerjenem načinu.

Ura predpostavlja urarja, prirodni zakoni predpostavljajo neizmerno modrega postavodajalca.

Kdor ne veruje v Vsemogočnega Boga, mora tudi na vprašanje, odkod prirodni zakoni, odgovoriti: “Ne vem!” Kje pa je potem zopet vaša “veda in znanost?”

Odkod materija, odkod gibanje, odkod naravni zakoni, na vse to nam ostanejo socijalisti odgovor — dolžni.

Odkod življenje? Socijalist odgovori: Prva iskra življenja je postala sama od sebe, mehanično, brez Boga.

Zopet jim zavpijemo: Kje so dokazi? Dokažite, pa vam bomo verjeli!! Zakaj nam dandanes, v tej prosvitljeni dobi ne morete le en slučaj pokazati, da postane življenje samo od sebe?

Vsi učenjaki celega sveta z vsem bogastvom, z vsemi sredstvi modernega časa, z vso učenostjo, z vsemi eksperimenti, z vsemi bibliotekami ne morejo stvariti niti ene žive muhe!!

Stvarite le enega živega komarja, pa verujemo celi socijalizem!

Kazalci na uri kažejo številke sami od sebe. Bedak bi pa bil, kdor bi trdil, da ta natančni red pri uri ni delo urarja, stokrat večji bedak pa je tisti, ki trdi, da so se rastline in živali razvile same od sebe, mehanično, brez Boga.

Socijalisti trdijo, da se je človek razvil iz opice. A odkod ima človek razum, govor? “Nevemo,” odvrne socijalist. Kje pa je potem vaša veda?

Odkod je svet?

Odkod je ta red v naravi, na svetu? Dan se vrsti za nočjo, za pomladjo pride poletje, za jesenjo pride zima. Vse na svetu se godi po gotovom smotru, cilju.

Vse gre po natanko in sila modro izdelanem načrtu. Je to velikanski načrt, tloris, ki zahteva neskončno modrega arhitekta.

Pameten in veren človek pove, da je ta arhitekt, ta umetnik — Bog, brezverski socijalist pa pravi, da je vse to nastalo po naključju, brez Boga, brez umnega arhitekta, nastalo je vse samo od sebe.

Toda dokazati nam tega ne morejo, oni samo trdijo brez vseh dokazov. Veda in znanost nam ne moreta povedati, odkod izvira materija, iz katere je svet. Znanost nam odgovoriti ne more, to presega njene meje.

Vera nam pove, da je svet stvaril Bog.

Socijalistična veda noče Boga a zahteva od nas, da bi morali verjeti veliko večjo skrivnost, da je namreč svet postal po naključju.

Mojzes v sv. pismu nam pove, da je svet stvaril na začetku Bog. Le Bog je brez začetka, je iz večnosti.

Slavni Ampere, znameniti učenjak v električni znanosti piše: “Ali je bil Mojzes mož obsežne znanosti kakor so moderni učenjaki, ali pa je bil od Boga navdahnjen,” tako preprosto, a vendar tako resnično, jasno in človeški razum zadovoljujoče je orisal z velikimi potezami ogromni čin božjega stvarstva.

In učenj Jean Paul se izrazi: “Mojzsov popis o stvarjenju sveta ima večjo ceno, kakor vse velike knjige, ki so jih napisali filozofi in učenjaki.”

Kar Mojzes povdarja, je: Svet ni včen in ni sam od sebe. Bog je ustvaril svet iz nič, Bog je ustvaril vse prvine, kemične atome, ti se niso mogli stvariti sami, se niso mogli začeti gibati sami od sebe, se niso mogli razvijati sami od sebe. Bog je stvaril materijo in ji dal moč in zmožnost razvijanja, Bog je postavil temeljne postave, po katerih se celi vsemir ravna, Bog je postavil mejnike solncu in vsem zvezdam, kakor pove sv. pismo.

Mi govorimo, da je Bog stvaril žito. Toda pri tem ne mislimo, da stvari vsako posamezno bilko in da vsaki tej bilki

August, 1915.

... mi hočemo s tem le toliko poveda-
ti, da je Bog dal žitnemu zrcu to zmož-
nost, to prirodno postavo, da se razvije,
kadar ga položimo v zemljo, da poganja
koreninice, požene steblo in razvije klas.
Toda tisti je mojster, kateri more dati
tako moč zrcu. Kajti zrnice položeno
v zemljo živi in življenje je gibanje, gi-
banje samo od sebe pa je nemogoče; te-
daj je mojster tisti, ki je povzročil to gi-
banje in to je Bog.

A še enkrat povdarjamo, da Mojzes ni
imel namena pisati učene in v vsakem
oziru dovršene prirodoslovne knjige ali
zvezdoslovne razprave, ampak on je v
poljudni besedi hotel Izraelcem, kateri
so bili nagnjeni k malikovanju, dokaza-
ti, da so vsi maliki le stvari, da je stvar-
nik le eden, ki je vse stvaril iz nič, ki
vlada celi svet, ki je dal trdne kakor iz
kremena izklesane postave celemu svo-
jemu delu, ki je torej edini pravi Bog,
kateremu gre božje česčenje.

Poročilo Mojzesovo je čudovito krat-
ko, pregledno in razumljivo.

Navidezno težkočo dela le beseda "dan".
Prirodoslovni učenjaki namreč trdijo, la
je nemogoče, da bi bil svet postal tekom
šestih dni, dan po 24 ur.

Prvič, ker računamo dan in noč po
tem, da se zemlja enkrat obrne okoli svo-
je osi. Ko se med tem sukanjem zemlja
obrne k solncu, je dan, kadar se obrne
od solnca, je noč. Toda Mojzes pravi
da je Bog solnce stvaril še le četrty dan.
Potem prve tri dni ne more računati po
solncu, ker ga še ni bilo.

Toda k temu moramo pripomniti, da
po mnenju velike večine učenjakov Moj-
zes sploh ni imel v mislih dneva v pome-
nu 24 ur, ampak daljšo dobo časa, epo-
ho; zlasti ker Izraelci v svojem jeziku
sploh nimajo besede za "dobo," "epo-
ho;" Mojzes pa je hotel Izraelcem na
poljuden način razložiti, kako se je stvar
stvo po vrsti časovno razvijalo, zato je
vzel za posamezne oddelke besedo "dan".
Posebno še, kar v domačem jeziku ni
našel primerne besede za "dobo."

Študirajte in razumite dobro sv. pi-
smo, študirajte in razumite dobro priro-

doslovne znanosti, pa ne bode te našli no-
benega nasprotja med obema, ampak ču-
dovito soglasje!

Drugič pravijo, da je že zato nemogo-
če, da bi bil Bog svet stvaril v 6 dneh,
ker sestava zemeljskih plasti in kamenja
kaže, da je moralo biti med posameznimi
dobami svetovnega razvijanja veliko več
časa kakor 24 ur. Ako sklepamo na-
mreč po tem, kako dolgo časa je treba
dandanes, da se nabere in uleže plast
zemlje ali kamenja, in ako potem šteje-
mo v globočino število posameznih pla-
sti, pridemo do zaključka, da je zemlja
stara stoinsto tisoč, če ne milijonov let.

Ta ugovor popolnoma odpade, če po-
mislimo, da misli Mojzes dobe, oddelke
časa, ki so bili lahko jako, jako dolgi, o
katerih dolgosti se Mojzes ne izrazi na-
tančneje. Ena doba je lahko obsegala
100 ali 1000 ali 10.000 ali še več let. Moj-
zes nikjer ne pove, katerega leta je Bog
svet stvaril, ampak pove le: V začetku
je Bog stvaril nebo in zemljo.

Nadalje je pa tudi sklepanje iz staro-
sti posameznih plasti na starost sveta sil-
no površno, pomanjkljivo in nezaneslji-
vo. So same podmene ali hipoteze:
morebiti je bilo tako, morebiti je bilo
drugače. In res! Nekateri so izraču-
nali starost sveta na sto in sto milijonov
let, drugi na par sto tisoč let, tretji zo-
pet samo dvajset tisoč let i. t. d. Kajti
kdo naj garantira, da so bile vremenske
in druge razmere vedno enake, da so
se zemeljske plasti vedno enakomerno
nabirale!

Prišla je vremenska katastrofa, pa je
naredila v eni minuti to, kar bi se dru-
gače naredilo morebiti v par tisoč letih.
Mi vemo na pr., da je bil vesoljni potop,
ki je obličeje če ne cele zemlje pa vsaj ve-
liki del zemlje temeljito predrugačil. Sil-
ni potresi, povodnje, plazovi so nešteto-
krat korenito premešali zemeljske plasti.

Dalje ugovarjajo, da ni res, da bi bil
Bog stvaril nebeška telesa, ampak veli
ki kosi so se odtrgali od materije pri sli-
nem vrtenju in iz teh kep so se obliko-
vala nebeška telesa.

Dobro, tudi to jim pustimo. A zmiraj še ostane tisti, ki je stvaril materijo in ji dal gibanje. In ta je Bog.

Ugovarjajo: Bog ni stvaril rastlin in živali, ampak vse se je razvilo iz ene takojmenovane prvotne celice. Iz te celice so se tekom milijonov letja razvile rastline in zopet iz teh tekom milijon let živali. To da se imenuje descendencija.

Tudi to jim pustimo, dasiravno za to nimajo nobenih krepkih dokazov, ampak same hipoteze, same misli in domnevanja in mnenja posameznih oseb. Pa naj bo. Vprašanje pa še zmiraj ostane nerešeno: Odkod pa ta prva celica, odkod življenje? Odkod gibanje, odkod ta red in smotrenost v naravi, odkod ti prirodni zakoni, od katerih ne odstopi narava niti za las?

Vidite, dragi sodrugi, zmiraj še ostane dosti prostora za Boga, zmiraj še ostane kopica vprašanj, na katera ne morete drugače odgovoriti kakor z Bogom: Bog je ustvaril prvotno celico in ji vtisnil zmožnost razvijanja, Bog je povzročil gibanje, Bog je z železno močjo napisal naravi postave, po katerih se mora ravnati.

In pomislimo še nekaj! Ali je nemogoče to Bogu napraviti v 6 dneh, dan po 24 ur, kar pravijo učenjaki, da je nastalo v milijon in milijon letih?

Bog povzroči z močjo, ki jo je dal pri stvarjenju jablaní, da požene cvet, rodi sočnat sad tekom par mesecev.

Ali mu ni mogoče to, kar stori v par mesecih, storiti v enem trenotku, če hoče?

Ali ne more on storiti, da v enem trenotku jablan zacvete in že obrodi zreli sad?

Ali ne more taisti Bog, če hoče v enem trenotku stvariti svetov in vse plasti zemlje tako, da izgledajo kakor bi bile stare par milijonov let?

Vzemimo tedaj Mojzesovo poročilo o stvarjenju dobesedno, ali ne, to se pravi, vzemimo njegove dni, kakor so po 24 ur, ali vzamimo besedo "dan" za daljšo dobo časa, zmiraj pridemo do istega zaključka: **Bog je Stvarnik sveta, Bog je v za-**

četku stvaril materijo, kateri je dal postave, da se je mogla razvijati, in iz nje so se tekom dajše ali krajše dobe razvile suha zemlja in morje, rastline in živali solnce, mesec in zvezde.

Nikjer pa sv. pismo ne pove, da svet stoji le šest tisoč let, nikjer katoliška Cerkev tega ne uči in vendar je "Proletarec" tako nesramen, da dan za dnem ponavlja to laž. In kolikrat smo mu za zabrusili v obraz, da je lažnjivec, toda namesto da bi skušal dokazati to svojo bedastočo in popraviti svoje brezmejno nevednost, pa še enkrat ponavlja ravnoisto laž.

Gospodje sodrugi, če v tem obstoji vaš socialistična učenost in izobrazba, potem se prav resno bojimo za vašo bodočo državo, kajti take duševne reve so nezmožne vladati kak kurnjak, kaj še le celo človeštvo.

Na koncu današnje številke A. M. naj še podamo cenjenim čitateljem za nameček in zabavo odomek iz učenosti slovenskih socialistov, ki se zrcali iz članka: "Kako je postalo življenje na zemlji", katerega je spisala svitla zvezda na slovenskem socialističnem nebu, namreč slavni Theodore Cvetkov. Članek je bil objavljen v Slovenskem socialističnem Koledarju za l. 1915 in je krona vsega "znanstva", kar ga je že do sedaj producirala slovenska ameriška "internacionala". Za boljše razumevanje globokih mislij in "dokazov" podamo najprej Cvetkov članek v izvlečku, potem pa ta-voj poleg pa naše opazke:

Theodore Cvetkov:

"Razni narodi, sleditelji raznih verov izpovedanj in sekt imajo najrazličnejša protislovna mnenja o postanku življenja na zemlji. Skoro vsaka vera pravi, da je neko nadnaravno bitje, katero se zove bog, ustvarilo vse, torej tudi življenje. Biblija pravi, da je bog najprvo naredil zemljo, solnce, zvezde, luno, rastline, živali in končno človeka, kateri je najpopolnejše stvarstvo."

Znanost je že davno temeljito pobila to prvotno mnenje. Astronomija je dokaza-

da je solnce skoro poldrugi milijonkrat večje od zemlje in da so mnoge zvezde tudi milijonkrat večje kakor naše solnce. Naše solnce je nastalo pred milijon a milijon leti, a luna pred kakimi 60,000.000 leti; zemlja je bila pred luno mnogo milijonov let. Ni torej res, da je svet star komaj okoli 7.000 let kakor uči biblija.

Glavovita teorija o evoluciji, katero zastopajo ženiži, kakor Goethe, Lamarck, Darwin, Heckel in mnogi drugi, dokazuje, da so se mnoge živali razvile potóm mnogo dobnega razvoja iz nižjih živali in da je človek najpopolnejša žival v vrsti cele živalske evolucije.

Ce je torej ta teorija resnična, in vsa današnja zannost potrjuje, da je, nastaja novo vprašanje; odkod je nastalo prvotno življenje, ona prva stanica iz katere se je stopnjema razvila prva najnižja žival in iz te živali vse ostale živalske oblike?

Moderna znanost odgovarja "brez ovinkov": organska materija je nastala iz neorganske.

Vse živo bitje; rastline, živali in ljudje, zavisi od tvarin, ki v svojem bistvu niso organske ali žive.

Ako torej vse življenje na zemlji zavisi od neorganske materije, ali ni potem logično, da se je življenje rodilo iz neorganskega carstva tekom milijonov let? To temelji na čisto poučnih načelnih fizike, astronomije kemije, biologije i. t. d.

Mnogi kemiki poskušajo stvariti življenje v svojih delavnicah in dasiravno se jim to do danes ni posrečilo, vendar je vspeh mogoč v najbližji bodočnosti.

Nekateri učenjaki, kakor profesor Henderson, "trdijo", da se je življenje najprvo pojavilo v vodi."

Naše opazke:

"Sleditelji raznih veroizpovedanj". Kje za Boga je Cvetkov našel to besedo! Kje govori tako slovensko ljudstvo? Pa se pridušajo socialisti, da vse najlepše in najboljše znajo, a rabijo take spake-
dranke v lepem slovenskem jeziku.

Kje je pobila znanost to mnenje? Kaj je znanost pobila? Ako je znanost dokazala, da je solnce milijonkrat večje od ze-

mlje, da je solnce nastalo pred milijon in milijon leti, ali je potem dokazano, da solnce ni Bog stvaril? Kje pa govori sv. pismo, da solnce ni večje od zemlje? Kje je tedaj dokaz, do solnce ni Bog stvaril?

Kje nadalje uči in trdi biblija, da je svet star komaj 7.000 let? Pokaži, lažnji-vi Cvetkov, kje je to v bibliji?

Le za trenotek si oglejmo tega učenjaka Haekla. Ali veste, kako je on sleparil? Hotel je dokazati podobnost in "žlahto" med človekom in opico. Objavil je dve sliki: Lobanjo človeka in lobanjo opice; bile ste si res jako podobne. In vskliknil je: "Glejte, kako sta si podobna človek in opica, to je dokaz, da pride človek od opice". Učenjakom se je ta velika podobnost sumljiva zdela, preiskovali so natančneje, in kaj so našli? Pošteni in učeni lisjak je rabil eno in isto ploščo ali "cut" za obe sliki, za obe lobanji! Seveda so si bile podobne. Od tistega trenotka je izgubil Haekel ves ugled med resnimi učenjaki. Vidite, taki so vaši dokazi, sodrugi!

Kako da je to logično, da bi se življenje rodilo iz neorganske materije, ker je odvisno od nje? Dokaze, dokaze! Nič ti nočemo verovati, vse nam moraš dokazati, dragi Cvetkov! A dokazal še nisi nič! Pišeš: Moderna znanost odgovarja brez ovinkov; da, odgovarja brez ovinkov in brez dokazov.

Ker tako natanko veš, da se je življenje rodilo iz neorganske materije, zakaj pa kemiki ne morejo stvariti življenja? Saj imamo dovolj neorganske materije?

Učenjaki "trdijo", da, "trdijo", "trdi" lahko vsak bedak, toda kje so dokazi. Cvetkov, dokazov nam daj, a ne trditev.

Ubogi slovenski socialisti, kako duševno hrano morate požirati in še celo drago plačevati! Za milijonletne dobe, za mesece in solnce, za neorgansko materijo se bolj brigajo, kakor za vaše delavske interese. A vi vse to plačate. Pa je dobro tako. Dokler bodete neumni, bodete tako delali, ker še zmiraj je resničen stavek, da je neumnost najdražja reč na svetu.

(Dalje prih.)

"Prevdari, predno združiš se na veke."

(Nadaljevanje.)

"Slavko!" — krikne mlada žena z nepopisljivo bolestnim usmevom, prime moža za roko ter zre vanj neznansko osupnjena. "Slavko," vzklikne nesrečnica ponovno, "tega vendar ne misliš zares?!"

"Kdo pravi, da ne?" de ta s porogljivim usmevom. "Postava daje možu vse pravice nad njegovo družino. Zato odločam jaz. Otroka se zazdaj še ne krsti. Tu živimo v slobodni deželi, in nihče me ne more prisiliti, da dam krstiti svojega otroka."

Prav ta hip se odpro vrata, in Gornikova gospa stoji pred svojim zetom. Ker je čula zadnje njegove besede, mu reče: "Tako se držiš svoje svečano dane obljube?!"

Toda razdivjani mož je ni slišal. Kajti kakor besneč je planil iz sobe ter z vso močjo zaloputnil vrata za sabo.

Matilda omahne z glasnim krikom svoji materi v naročje, in otrok se prebudi ter jame jokati.

Slavko je oddivjal naravnost v Drvinovo krčmo, ker je dal med svojimi somišljeniki svoji jezi duška, pil čez mero ter razglasil cel svoj današnji dogodek vsem navzočim pivcem. Ti so ga hvalili vsevprek ter mu rekli, da je nastopil, kakor se spodobi takemu možaku, kakor je on. Tako je popival ter ohlajal svojo jezo med vinskimi bratei. Pozno v noč sta ga morala odpeljati tovariša domov, kjer se je takoj spravil v posteljo. Ko se je naslednjega dne pozno v jutro prebudil, ga je strašansko bolela glava.

Mati Ana se je po večerji vrnila z možem k hčeri, ki jima je morala povedati natanko cel pripetljaj od kraja do konca.

Seveda je to Gornika silno razjezilo. Zato je zagrozil, da že pove svojemu zetu, kar mu gre. "Le nikar mi ne ugovarjaj, mati!" je dejal zamahnivši z roko, ko ga je hotela ta pogovarjati. "Kar počenja in uganja Slavko zadnje čase, presega že vse meje. Zato mu jih povem takih, da jih bo pomnil nekaj časa. In potem še nekaj", nadaljuje starec obrnivši se proti Matildi. "Ali sta se že pogovorila z možem, kako naj bo ime otroku? Kajti krstiti se ga mora na vsak način."

"Mislím, da bi bilo najumestneje", odgovori prepadana mlada žena, "če damo otroku ime Marija — Marija Ana. To pa zato, ker se je rodilo dete tisti večer pred Marijinim praznikom. Da, Marija — Ana naj ji bo ime," še pristavi ter naravna oči na svojo mater, v katere naročju je sladko zadremala mlada vnukinja.

Mati Ana se hvaležno nasmehlja svoji hčeri.

"To je pametna misel," jo pohvali oče." In ker se Slavko obnaša tako nespodobno in krivično, ga niti ne vprašamo. Krst naj bo na praznik Svetih treh Kraljev. Takrat bo otrok star že štiri tedne."

Matilda še vedno ni mogla vrjeti, da bo njen mož vztrajal ob svoji zakrknjenosti in trmoglavosti. Zato je predlagala, naj se odloži krst še do Svečnice. Detlej že kako pregovori svojega moža. Njeni stariši so ji odsvetovali odlašanje. Ali kaj jima je obljubila, da hoče govoriti z župnikom o tej stvari ter tako ukrene, da se bo otroka lahko krstilo ob najmanjši nevarnosti, je stopila mehkosrčna mati Ana na hčerino stran. Po dolgem in skupnem prigovarjanju je nazadnje odjenjal tudi

August, 1915.

Gornik ter sprejel Matildin predlog. Tisti večer se ni ponudila staremu kotoliški prilika, da bi povedal svojemu zetu, kar mu je šlo, dasi bi ga bil morda ravno nekajkrat odvrnil, da bi ne bil nadaljeval prihodnji dan svojega popivanja. Kajti šele proti polnoči se je bil Slavko povrnil domov, kakor smo že omenili. Matilda je prečokala cel prihodnji dan in vrh tega je morala še poslušati venomer očitaje, češ, da sta le ona in tisti njen “far” kriva vsemu temu.

ŠESTO POGlavJE.

Huda bol.

Glede svoje grožnje napram svojemu zetu je ostal Gornik vendarle mož-beseda. Nekaj dni po tistem večeru poišče Slavka v njegovi delavnici, odkoder ga odvede na svoj dom — gospa Ana je bila odšla k Matildi — ter mu jame brati levite. Tako se je zgodilo, da sta se možaka prav do hrdoga spoprijela, in sestanek se je skončal s tem, da je pretrgal Vodnik vse stike s stariši svoje žene. In domišljeva je si, da se mu dela veliko krivico, je odšel s silno jezo v srečo proti domu.

Matilda ni niti besedice izvedela o tem prepiru iz ust svojega moža, ki je bil odslej hladno uljuden. In to jo je bolj peklo v srečo, kakor še tako burna trenutna razkačenost. Govoril je z njo, kar je bilo neobhodno potrebno. In jedel in spal je še doma, ali sicer se ji ni prikazal nikoli pred oči. Nekaj časa je bilo to njegovo čudno obnašanje popolnoma nerazumljivo. Pa kmalu ji je povedala mati pravi vzrok moževe izpremembe ter ji svetovala, naj prebije ves čas, ki ji preostaja ob gospodinjstvu, pri njej. Kajti samotnost in zapuščenost je silno neprijetna in bi ji utegnila škoditi, je menila skrbna starka. Otrok večidel spi in je ob sedanjih razmerah na varnejšem pri starih stariših kakor pa doma.

Uboga žena se je le iztežka vdala maternemu nasvetu. Dva tedna je še vzdržala v svojem zapuščenem domovanju upale še vedno, da se zblížata in spravita z možem. Ali tretji teden je jela uvidevati, da je Slavkova zakrknjenost neupogljiva

in neodjenljiva. In to izpoznanje jo je poglalo k starišem. Slavko ji je seveda to silno zameril. Vinski brateci, katerim je odslej razkladal svoje srčne bolesti, so mu še netili jezo rekoč: “Naj gre! Kadar ti pa jame uganjati le prevelike neumnosti, se daj ločiti. Tako se na lep način iznebiš in otreseš cele katoliške zalege.”

Matilda se je po dolgem omahovanju vendarle opogumila ter vprašala svojega moža, kaj misli glede hčerkinega krsta.

“Čemu me izprašuješ o stvari, katero ste sklenili brez mene?!” ji odgovori zaslepljeni mož osorno. “Moje mnenje ti je prav dobro znano, in danes ti ga povem poslednjič. Z mojim dovoljenjem ne bo otrok nikdar katoliški. Krstiti ga lahko daš. Ko se zave, že poskrbim, da se vzgoji po mojih nazorih in načelih. — Povej mi samo, kakšno ime ji nameravate dati?”

“Marija — Ana!” odgovori žena trepetaje.

“Že vnaprej sem si mislil tako! Prav katoliško in svetopisemsko. No, pa na vaše krščenje se ne bom oziral, temveč imenoval deklico pozneje, kakor bom hotel sam. Medtem ko boste vi z otrokom pri “farju”, bom jaz to zadevo preresetal z nekaterimi prijatelji ob kozarcu rujnega vinca. Tu že najdemo kako lepo in dostojno ime, ki ga nimate vi med svetniki v katoliškem koledarju.”

Krstni dan je napočil, in otroka so krstili za Marijo-Ano. Ko je bila Matilda po krstu pri otrokovih kumih — svojih stariših — je zares popival njen mož v Drvinovi krčmi ter kvasil med nekoliki mi svojimi somišljeniki neumestne in sirove šale o najsvetejših resnicah katoliške cerkve.

Stara resnica je, da kdor pomoli zlo dju le mazinec se kmalu polasti cele roke in ima konečno celega človeka v svojih krempljih. Slavko Vodnik je bil živ dokaz resničnosti tega pregovora. Najprej je jel zanemarjati svojo denarne zadrege. Kajti njegove svobodomiselne stranke so se izkazale z malimi izjemami zelo slabe plačnike. Težke obveznosti, katere je izpolnoval le še z največjim naporom, so ga spravljale še v večjo nevoljo. Tako se

je zgodilo, da se je tem morečim, grozečim in vedno večjim skrbem pogosteje in pogosteje umikal v krčmo. Njegov srd nad katoličani se je večal in večal ter slednjič dosegel svoj višek. Ob tem pa je največ prestala njegova žena. Kajti venomer jo je trpko in brezobzirno dolžil cele svoje nesreče.

Tisto poletje je bilo izredno vroče in soparno. Vsled tega je obolelo zelo veliko ljudi, zlasti pa je razsajala kužna bolezen med otroci. Tako tudi mali Mariji-Ani ni prizanesla neusmiljena smrtna zaveznica. Otrok je hudo obolel. In ko je Matilda opozorila Slavka na resen položaj bolnega otroka, se je ta namrdil ter smatral to le za navadno otroško bolehavost. Toda otrokovo stanje se je hujšalo od dne do dne bolj, in morali so poklicati zdravnika v hišo. Ko je ta zamišljeno zmajal z glavo ter naročil, naj kar najskrbneje pazijo na malo bolnico, se je Slavko silno prestrašil, Matilda in njena mati Ana se skoro genile nista od posteljice, a Vodnik je kakor nor letal zdaj tod, zdaj tam iskaje pomoči vsepovsod. Celo k prej zaničevanemu in zasramovanemu župniku ga je gnalo. Ta si ga je prizavedal potolažiti s prijaznimi in blagimi besedami ter ga potem spremil domov. Komaj pa sta prestopila hišni prag, pride gospa Ana vsa objokana iz sobe. Zapazivši duhovnika pohiti do njega, ga prime za roko ter vzklikne ihte: "Sam Bog Vas je poslal semkaj, prečastiti! Pojdite naglo notri k ubogi Matildi, ki sedi tamkaj tako zapuščena. Kajti naš otrok se že veseli v svetih nebesih."

Kakor obseden plane tedaj Slavko še pred duhovnikom v spalnico ter obstane kakor okamenel ob mrtvem trupelcu svo-

jega otroka, ne da bi se zmenil za svojo ženo, ki je kleče jokala poleg. "Mrtev, moj otrok mrtev!" se mu iztežka izvije iz prs.

"Bog je poklical otroka k sebi v svoja nebesa," se začuje za njim mili duhovnikov glas. "Vaša mala Marija-Ana je odšla skozi temna smrtna vrata v boljše življenje. Saj nikdo ne uide smrti. Bodite junak, gospod Vodnik! Kajti udarec je silno težak. Prebolite ga kot ukrep božje previdnosti, ki vravna vse v naš največji prid!"

V nepremični otopelosti je stal doslej nesrečni oče ob mrtvaški posteljici svoje male hčerke. Zdaj pa se zgane, kakor bi se prebudil iz težkih sanj, ter reče: "Otrok je mrtev in se ne prebudi nikdar več. Kako pa mislim o Vaših verskih bajkah, Vam je znano. Prosim, da me vpridhodnje nič več ne nadlegujete s svojimi verskimi čenčami." To rekši se obrne ter odide zdoma.

Uro pozneje pride pogrebnik, katerega je poslal Slavko z naročilom, naj preskrbi otroku grob na mestnem pokopališču. Seveda so se Matilda in njeni stariši odločno uprli tej nameri. Trupelce pojde počivati na blagoslovljeno zemljo, na katoliško pokopališče, je ukrenil stari Gornik. In tako se je tudi zgodilo. Slavko se je namreč vdal Gornikovi odredbi ter celo prisostvoval blagoslovljenju majhnega mrlička v mrliški cerkvi.

V naslednjih dneh se je zdelo, da je jel izpregledovati zaslepljenec. Kajti napram svoji ženi je bil zopet precej prijazen, čeprav še dokaj redkobeseden. Tudi k Drvinu ni več zahajal, ampak se spet z vso vnemo lotil svoje obrti.

(Dalje prih.)

V boju zoper samega sebe.

P. Benigen Snoj, O. F. M.

(Dalje).

Veljajo pa razmišljanja tega poglavja tudi z ozirom na smrtni greh? Smemo tu- grešnikom, ki so v velikih grehah pri- poročati, da se naj tudi takih grehov na strašijo, kateri jih oropajo prijatelj- na Bogom? Si upa sv. Frančišek Saleški tem jednako govoriti, kakor je go- voril najplemenitejšim dušam? Posu- šajmo ga: "Moj dragi Teotim, nebesa strme, nebeška vrata se tresejo in angelji so prestrašeni zavoljo nezapopadljive re- ve človeškega srca, da namreč zapusti človek tako ljubeznjivo dobro in se okle- ne nečimernih reči. — Toda ali si že pre- mišljeval katerikrat oni mali "čudez", ki je sicer vsakemu znan, vendar pa ne po- zna vsakdo njegovega vzroka? Ako nabi- jemo popolnoma poln sod, ne bo teklo vino iz njega, ako ne damo na vrhu zraku prostora. Drugače je pri onih sodih, ki niso napolnjeni popolnoma: kakor hitro se odpre pipa, teče vino iz njih. Upora- bimo zdaj to primeru za naš slučaj. Naj so tudi naše duše v tem življenju polne ljubezni božje, vendar niso nikdar od nje tako prešinjene, da bi v skušnjavi ne mo- gla ven iz njih ta ljubezen. To v nebesih, kjer bo radost gledanja božjega prevzela vse naše spoznanje in kjer bodo sladko- sti njegove dobrote nasžitile vse naše že- lje tako, da ne bo ničesar v nas, ki bi ne bilo prevzeto ljubezni božje — tam pa ne bo mogla nobena reč našemu srcu od- vzeti le ene kapljice dragocenega vina božje ljubezni. Tam se tudi naš razum ne bo mogel nikdar zmotiti ali se kaj izpreme- niti, ker je v spoznanju največje resnice popolna vtrjen."

Zdaj smo torej slišali: padeč v greh in naj je tudi smrten greh, bi mogel le v ne- besih povzročiti strmenje ravno zato, ker je tam kaj takega nemogoče. Tu na zem- lji pa se temu ni čuditi kakor ne če vidi- mo, da teče iz oprte posode tekočina.

6.

O kako prizanesljivi bi bili s slabostmi svojega bližnjega, ko bi si te nauke vze- k srcu. Kako bi se prizadevali posnemati neizrekljivo potrpežljivost in milino na- šega Boga, kateri je naročil svojim apo- steljnem predno jim je dal oblast odpuš- čati grehe, da naj odpuste ne le semkrat, ampak sedemdesetkrat sedemkrat.

Seveda pa ne sme naša prizanesljivost z napakami bližnjega biti taka, da bi se mi zanje nič ne zmenili in da bi bili proti njim nibrižni. Kajti čisto drugo je, ne ču- diti se radi napak svojega bližnjega, in drugo je, jih ne sovražiti in ne skušati jih odpraviti. Kmetovalci se ne čudi ple- velu, ki se je razrastel na njegovi njivi, temveč ga skuša porjaviti. Sv. Frančišek Saleški je nam o tem povedal splošno na- čelo, ki velja tudi glede smrtnega greha govoreč: "Ako ste grešili, ne čuditi se nad tem." On nas spominja, da se zave- dajmo velike naše reve in namestu, da se čudimo, ker smo padli, se čudimo bolj temu, da se moremo držati še pokonci. Po vsem tem pa nas svetnik opominja prav živo, da ne obležimo, ako smo padli. Zato je dostavil takoj važen nasvet: "Ako je moč viharja na morju življenja prevzela naš želodec in nas pripravila v omotico, se ne smemo čuditi radi tega, temuč poiš- čimo, kakor hitro mogoče zdrav zrak in se osrčimo ter skušajmo v prihodnje rav- nati bolj previdno."

Osrči se toraj, ako si kaj zagrešil, ter se ponižaj pred Bogom, spoznavši svojo slabost in ne čudi se, da si grešil. Saj to ni nič čudnega, da je onemoglost sla- botna slabost slaba in revščina uboga. Sovraži pa iz srea žaljenje, katero si pri- zadel Bogu in poln zaupanja v njegovo usmiljenje nastopi zopet zapuščeno pot čednosti.

Ta zadnji izrek nam pove tako jasno, laženo je ono nad vse zveličansko mišlje-

nje, ki naj nadomesti v naši duši nepotrebnost in školjiva čutila čudenja, če smo grešili, namreč: spoznanje naše revščine, ki je prva stopinja ponižnosti, o čemur pa obširneje v drugem delu tega nauka.

Zdaj pa, ko smo dokazali, da se ne smemo čuditi, ako grešimo, hočemo še razložiti, da se smemo še manj vznemirjati radi storjenih grehov.

(Dalje prihodnjič.)

Ameriški Slovenci, kaj hočemo?

Rojakom v resen prevdarek spisal

A. Tomec.

DOLŽNOSTI KATOLIŠKEGA LAJKA.

Za praktičnega katoličana v vseh časih je poglobljena dolžnost, da spridom izpolnjuje vse, kar mu zapoveduje katoliška vera in sveta Cerkev. V sedanjih časih so pa take razmere, katere mu nalagajo marsikaj, česar mu vera in cerkev izrečno ne zapovedujete. Večkrat je to katoličanu največja in najvažnejša dolžnost. Saj je večasi od te več odvisno, kakor pa od katere druge zapovedane dolžnosti.

Kako pa je to?

Ako se nam kaj naroči z zapovedjo, ako moramo ravnati s tem, kako se posluževati istega, kako razpolagati z istim, ali nam ni že s tem zapovedano, da to tudi branimo, če je v nevarnosti? Ali nam je treba to še posebej zapovedati, kar moramo sami izpoznati za svojo dolžnost?

Tako je tudi z našo vero. Bog nam je zapovedal, kako moramo ravnati z njo, kako izpolnovati njene nauke, ni pa nam zapovedal naravnost, kako in proti komu se moramo bojevati zanjo, kako jo moramo varovati in braniti pred njenimi sovražniki, pred katerimi je v nevarnosti. Nadalje nam ni zapovedal izrečno, da se moramo boriti proti socialistom liberalcem in svobodomislecem, kateri vsi si jo prizadevajo zatreti s svojimi listi, knjigami, društvi in shodi. Vse to moramo izpoznati sami za svojo dolžnost.

Kaj nam pomaga, če izpolnujemo vse izrečno zapovedane zapovedi, ako se pa nič ne brigamo za sedaj najvažnejšo dolžnost, ki ni izrečno zapovedana, kaj nam pomaga vsa naša vernost, če se pa ne bojujemo proti sovražnikom svete vere z

orožjem katoliškega tiska, časnikov in knjig, z orožjem katoliških društev, shodov in govorov?!

Zato pa kdor hoče veljati za pravega katoličana v sedanjih časih, naj smatra za svojo najvažnejšo versko dolžnost tudi to, da dela in se bojuje sam, da podpira delo in boj proti sovražnikom našega najdražjega zaklada, svete vere. Vsakdo, ki je katoličan, bodi tudi branitelj svoje vere, bodi naročnik, sotrudnik, podpiratelj in razširjevalec katoliškega časopisja in katoliških knjig, in član katoliških organizacij, naj se udeležuje katoliških shodov in predavanj. Vsak katoličan delaj in se bojuj s tako vnemo in navdušenjem za sveto vero, kakor to delajo in se bojujejo njihovi nasprotniki v najprostnem smislu!

DISCIPLINA.

Disciplina je glavna moč in podlaga, s katero se more doseči in postaviti kaj trdnega in trajnega. Brez discipline, t. j. brez reda in pokorščine ni uspeha, ne napredka in ne sreče.

Če pogledamo in se ozremo nekoliko v starejšo ali novejšo zgodovino, vidimo le tam napredek in blagostanje te ali one države, v kateri je vladal red in pokorščina, kjer so se državljani ravnali po disciplini, predpisani v državnih postavah.

Brez discipline ni močna nobena vojska, pa naj je drugače še tako izborna in hrabra, brez discipline ni miru in edinosti nikjer, ni enotnega in skupnega dela v dosego skupnih ciljev. V kateri družini je disciplina, je tudi mir in zadovoljnost, in srečna je taka družina. Kjer pa hočejo vsi

August, 1915.

ukazovati, stariši in otroci in posli, tam ni ljubega miru, tam je pravi pravcati pek.

Kar pa je disciplina v državi, armadi, ali družini, to je tudi v narodu. Le v takem narodu, ki je pod strogo disciplino in se ji kloni, vlada mir in edinost. Kjer pa je mir in edinost, tam so uspehi in napredek.

Zakaj ni med nami, ameriškimi Slovenci, miru, edinosti, skupne vzajemnosti, sporazumnega dela in enotnega stremljenja za istimi cilji? Zato ker ni med nami duha discipline, ker hoče vsakdo ukazovati, a nihče ne poslušati in se pokoravati. Nadalje pa tudi zato, ker se je med nas zasejal in razširil po brezvestnih propalicah uporni in svobodomiselni duh in napuh, ki je z disciplino v navečjem nasprotju. — “Ne maram služiti!” — to geslo je kakor nekda v raji razširjeno med našim narodom, katero mu je v največjo oviro, da ne doseže ničesar. Odtod toliko razdvojenosti, toliko različnih mišljenj, toliko nasprotstev, toliko nasprotujočih si listov in toliko podpornih enot med nami. Odtod tudi prežalostno dejstvo, da hoče biti vsak Slovenec v Ameriki narodov učitelj, njegov voditelj, ter hrepeni vsakdo po prvem in častnem mestu. Zato je pa treba tudi veliko listov, da je potreba potem tudi temveč urednikov, in čimveč je podpornih enot, temveč je treba tudi odborov, predsednikov, tajnikov, blagajnikov i. t. d. Ob tem se pa nič ne premisli, v kako velikansko škodo je taka razdvojenost našemu majhnemu narodu. Vsa naša politika, vse naše javno delo in ves naš boj je večidel le pehanje za osebno koristjo, za veljavo posameznika, je sama častihlepnost, sebičnost in samopašnost. Da se taki ljudje prav nič ne zmenijo in ne brigajo za koristi celokupnega naroda, mi menda ni treba povdarjati še posebe.

Dandanes je med nami položaj tako žalosten, da so bele vrane med nami oni, ki hočejo v resnici delati za narod ter se zrtvovati brez vsake sebičnosti zanj. In kako se hujska proti njim? Vsi koristolovci in vetrujaki zaženo en glas ter jih slikajo narodu kakor največje hinavce, češ, da

hočejo narod pod krinko katoliške vere le izrabljati in izkoriščati v samopašne in sebične namene.

Da, kako lepo bi bilo med nami, če bi vladala vsepovsod disciplina, če bi imeli manj listov, a bi ti zastopali iste ideje in ista načela. Kako bi bilo lepo, če bi imeli manj podpornih enot, a bi bile te tem močnejše in izdatnejše, in če bi bili vsi ene misli in enega duha! Koliko manj stroškov bi bilo, koliko manj prepиров, jeze, sovraštva in razdvojenosti bi bilo med nami!

In vse to lepo stanje bi lahko zavladovalo med našim narodom, da ni teh nesrečnih in brezvestnih propalic, ki so tako grdo in neusmiljeno razdružili in razcepili naš narod s svojim zlobnim hujskanjem in s svojimi protiverskimi idejami potom svojih listov! In to svoje satansko delo še vedno nadaljujejo?!

Torej le razdvojenost in pomanjkanje discipline je glavni vzrok, da je naš narod v Ameriki skoro na robu svojega prepada. In s čim naj ga rešimo pogina?! Z disciplino. Zavrzimo razne takozvane narodne voditelje, njihove liste in njihova društva ter se oklenimo onih mož, ki zares delajo za narod, nesebično in požrtvovalno, ter ne štedijo niti denarja, niti časa, in ne svojih duševnih sil, kadar gre za blagor, napredek in čast našega naroda!

Te pa najdemo le pod okriljem katoliške misli. Zato vsi, ki ne želite narodu pogina in propasti, pod zastavo naše krščanske zveze, ki naj bo mogočen jez proti pogibeli, preteči našemu narodu v Ameriki!

— o —
SKLEP.

Dragi rojaki! Zdaj vidimo, v kakšnem položaju tiči naš narod, kako žalostne so naše razmere, kakšne so naše narodne bolezni, kakšna pot, po kateri hodimo, in kam nas vodi ta pot. Zdaj poznamo svoje prijatelje, svoje sovražnike in njihova pota, na katera nas vabijo. Zdaj vidimo, kaj nam je v pogubo in prepad, kaj nam je v pomoč in rešitev, kaj nam je ukreniti, in kako moramo delati. Kaj pa naj potem storimo? To, in edino to je

treba zdaj razmišljati in se skoro odločiti. Morda je zdaj že zadnji čas?! Žalostna je zdaj naša usoda, a še bridkejša in žalostnejša nas čaka, če se sedaj ne zbudimo in iztreznimo. Saj tu ne gre samo in edinole za vero, kakor morebiti nekateri mislijo, ampak tu gre tudi za obstanek in napredek našega naroda, in morda še bolj za to zadnje, ker vera bo še vseeno ostala, četudi izgine slovenski narod popolnoma z zemeljskega površja. Edina rešilna pot za naš narod, kakor za vsako drugo narodnost je pot, ki jo nam kaže katoliška vera. Zato se vrnimo na to pot, katero smo tako lahkomišelnost zapustili in se oprijeli puhlih blodenj in zmot brezverskih propalic! Združimo se zopet, kakor smo bili združeni nekdanj, opustimo vse, kar nas je razdružilo pred nekolikimi leti in kar nam brani zdaj

združitev! Strnimo se vsaj vsi trezno in pošteno misleči ameriški Slovenci v močan jez in pustimo one, ki nikakor ne marajo biti z nami! Hodijo naj še nadalje po svoji pogubni poti! Napnimo vse svoje moči, da se rešimo! Glejmo in skrbimo, da se bomo poučili dodobra o vsem, kar nam je še nejasno, da bomo imeli vse za tako, kakor je v resnici! Stremimo za tem, da docela izpoznamo vse zmote, jih zavržemo ter se oklenemo čistih resnic!

Potem bomo lahko vsi enega duha in enega mišljenja, potem bo vladal med nami mir in edinost, potem nam bo sladila grenko življenje na tujem medsebojna bratska ljubezen... In potem, in le ob takih razmerah se začne boljše in lepše življenje, veselejša in srečnejša doba za naš narod.

MATI DOBREGA SVETA.

Rev. J. PLAZNIK.

(Nadaljevanje.)

NODNIK, za katerega se odločimo, da mu hočemo slediti, mora razumeti vsako najmanjšo dušno težavo in vse skozi sočustvovati z človeško naravo, ne sme pozabiti, da smo iz mesa in krvi. Razlog je jasen. Ako moramo iti po visokih in neravnih gorah, tedaj si bomo izbrali vodnika le takega, ki pozna gorove, ne pa takega, ki ga pozna le po zemljevidu.

Še več! Naš vodnik mora ne samo poznati vsako posamezno stezo, temveč mora tudi poznati stopinjo za stopinjo, poznati mora nevarnosti pota, bližnjice i. t. d.

Kdo je pa vodnik, da se mu v življenju lahko popolnoma zaupamo? Marija, Ma-

ti dobrega sveta! Naša ljuba nebeška Mati!

In zakaj?

Zato, ker ona najbolj pozna človeško naravo.

Imela je pri sebi kot svoje dete, najčudovitejše človeško bitje Boga—človeka. Njega je popolnoma proučila. Gledala ga je z lastnimi očmi, sledila z lastnim srcem. Njegovo življenje je bilo leta in leta z njenim ozko združeno. Slišala je njegove besede in sledila je nje govim mislim. Zato Marija ve najboljše, kaj je vsakega smoter — posnemanje tega Sinu, katerega popolno življenje natančno vidi. In kadar se zatečemo k njej, pove nam natančno, kako je delal on in, kaj naj stori, da ga bo posnemal. Edina je vse videla in edina nam kar najbolj natančno lahko vse pove o njem.

Marija je naša najboljša svetoyalka ne samo zato, ker najboljše pozna človeško naravo, ampak hoče, da se zatekamo k njej, kakor otrok k materi. Da, mi potrebujemo ljubeznjivega nasveta. Ne želimo si, da bi bili prezirani in zaničevani. Tudi si ne želimo, da bi bili zane-marjeni ali pozabjeni. Želimo, da bi se lepo prijazno in razumno z nami rav-nalo. Ne maramo se nespametno po-ževati, kadar prosimo za svet, ne vidimo radi trde nadvlade nad seboj, ne mrzle oddaljenosti, ne mrmranja in nezado-voljnosti nad nami, ničesar, kar bi zna-čilo preziranje. — Če smo tudi dovolj močni, da preziramo sami sebe, nikakor pa ne bomo napravili, da bi nas Ona pre-zirala. Blaženost Matere dobrega sve-ta ni v njeni oddaljenosti od nas, am-pak v njeni ljubki bližini.

Naša dolžnost je toraj, da se ne od-daljujemo od nje, da se podajamo v nje-no bližino, da po domače govorimo z njo, kakor sin z materjo. Marija nas bo razumela, ljubila nas bo, kakor naša revna človeška srca želijo biti ljubljena. Ljubila nas bo še tembolj, ko nas bo za-slišala. Prijazno nam bo povedala, kaj naj storimo. S svojo lastno materinsko roko nam bo pomagala iz kakoršne ko-li težave z nežno materinsko vstrajnost-jo! Prinesla bo na površje vse, kar je dobrega v nas. Potrpežljivo bo poslu-šala naše težave, molila bode z nami, sočutno nam bo pokazala vsako dejanje svojega sinu, ki se nanaša na naše trp-ljenje. Mirno nas bo spravila na pot po-snemanja njenega sina, ostala bo blizu nas, da nas neusiljivo vodi z mehkim bo-žanjem navdihnjenja in povsod se nam bo pokazala Mater dobrega sveta.

JAN HUS.

1. NJEGOVO ŽIVLJENJE.

Letos 6. julija je preteklo 500 let, oc-kar je bil v Konstancu na Nemškem na gromadi sežgan krivoverec češki duhov-nik Jan Hus.

Sicer naši socijalisti naprej in naprej pišejo in agitujejo za to, da bi naj vse katoliške duhovnike polovili in sežgali na gromadi na najkrutejši način, ker ravno katoliški duhovniki so krivi vsega zla dandanes. Nobena muka ni prehuda za kat. duhovnika, pravijo! Toda ob tej pet-stoletnici so se jim pa katoliški duhovniki naenkrat začati smiliti. Cele kolone so že napisali v proslavo krivoverca, kat. du-hovnika Jan Husa. Ogenj in žveplo kliče-jo na kat. cerkev, ker je obsodila nezve-tega in nevrednega duhovnika. Da, to je rdeča doslednost! "Ne grem v cerkev, dokler Schmid ne bo umrl na električ-nem stoleu," pravijo. "Duhovniku se nič ne zgodi, naj naredi kar koli hoče, kat. cerkev ga že zna izgovoriti", trdijo. Ako pa katoliška cerkev koga kaznuje, jim je

pa takoj mučenec in spevajo mu pesmi, pojo mu himne in prelivajo črno tinto kar na galone. — Vročina meseca julija je pač zelo vpljivala na puhle možgane!

Kratka zgodovina Husova je ta le:

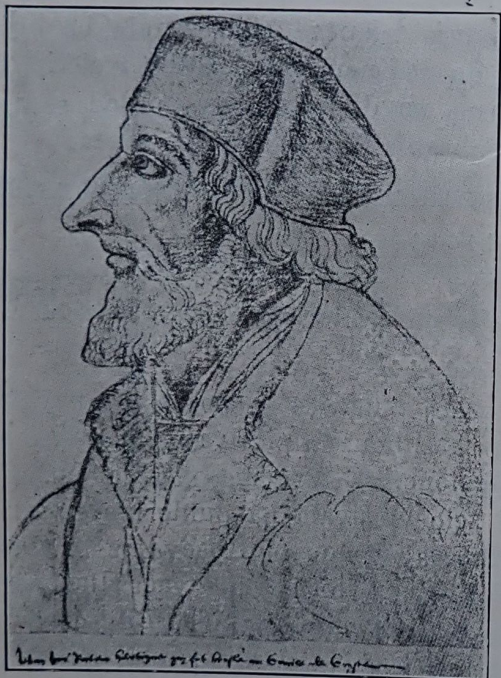
Jan Hus je bil rojen v vasi Husinec na južnem Češkem leta 1369. Bil je revnu starišev in se je z veliko revščino in po-manjkanjem preril skozi šole. Tudi ni bil zelo nadarjen, pač pa silno vstrajen in marljiv. V duhovnika je bil posvečen 1400. Že leta 1402 je poslal rektor praške-ga vseučilišča. Ob enem je bil imenovan pridigarjem sloveče Bethlehemske cerkve v Pragi.

Ravno pred Husom je začel na Anglež-kem krivoverec Wiclif razširjati svoje zmote. Trdil je čudne nauke o "trans-substancijaciji", t. j. o spremenjenju kru-ha in vina v telo in kri Jezusovo pri sv. maši. Ko ga je Londonski nadškof opozoril na te zmote in mu prepovedal jih razširja-ti, začel je delovati zoper cerkev, zlasti zoper duhovništvo. Tako je glede cerkve

trdil, da je to nevidna družba, o kateri se ne ve, kdo spada vanjo, kdo ne. Letisti, ki je od vekomaj odločen, je njen ud. In še več enakih zmot.

Hus je prebiral spise Wiclifa in se popolnoma navzel njegovega duha. Začel je spise prevajati v češčino in jih razširjati. Tudi v svojih pridigah je začel te krive nauke zagovarjati, dokazovati in razširjati na vseučilišču med učenci in zunaj v svojih pridigah.

Ob Husovem času so bili žalostni časi po celi Evropi. Med duhovščino se je vrnilo veliko nevrednih kreatur, ki so se duhovskemu stanu posvetili samo zaradi

Jan Hus.

ttega, da so na stroške drugih dobro živeli. Škofijske sedeže so razni bogati grofje za svoje sinove kupili, ki niti duhovniki niso bili. Tak škof je nosil samo naslov škofa in pa škofove dohodke je prejemal. Službo mu je pa opravljal drugi, katerega je v ta namen najel. Bogate župnije so enako imeli le bogataši. Da taki "škofje" in "župniki" niso vzgledno živeli, je umljivo. Poleg vsega zla je pa še papež takrat stanoval v Avignonu na Francozskem. Ko je umrl Gregor XII. so potem kardinali v Rimu izvolili svojega papeža. Kardinali v Avignonu svojega in vladarji svojega.

Tako so bili kar trije papeži naenkrat. To je seveda zmešnjavo še povečalo. Posamezni vladarji so se vmešavali v cerkvene razmere in prepire umetno gojili in podpirali. Tako je v resnici cerkvena disciplina kakor med duhovščino, tako med verniki silno pešala.

Vse te žalostne razmere so dale Husu veliko tvarine, da je branil svojo krivo vero in jo opravičeval. Kot dober pridigar je zato javno nastopil proti pohujšljive-mu življenju duhovščine.

Pražki nadškof je sam prihajal poslušat Husove pridige. Dokler je pridigoval zoper razvade in zoper pohujšljivo življenje duhovnikov, mu ni ničesar storil. Vedel je pač, da ima prav. Ko je začel vmešavati v svoje pridige krive nauke, nasprotno naukom kat. cerkve, tedaj ga je posvaril, za kar se pa Hus ni zmenil. Le še bolj strasten je postajal. Začel je učiti krive nauke o papežstvu, duhovništvu i. t. d.

Med duhovništvom samim se je tedaj čutila potreba reforme v cerkveni disciplini. Zato imamo v onem času moze, duhovnike, ki so z zgledom in besedo delovali za to reformo.

Tako je Hus našel v začetku ravno med najboljšimi in gorečnejšimi duhovniki svoje zagovornike. Ko bi tedaj Hus ostal samo pri reformi in zboljšanju razmer v življenju duhovščine in bi ne zašel v krivo vero, storil bi bil veliko dobrega. Toda Wiclifovi nauki so mu zmešali popolnoma vse pojme.

Prav tedaj so prišle pa še zmešnjave na pražki univerzi. Ko se je kaj glasovalo, je imela vsaka treh narodnosti po en glas. Tako so tudi Čehi imeli le enega. Kralj pa je določil, da imajo Čehi v prihodnje dva glasova, vse druge narodnosti pa skupaj le enega. To je razburilo duhove. Zlasti ošabni Nemci so se čutili zapostavljene, in zapustili so pražko vseučilišče. Kralj je prepovedal vsako občevanje včeučilišča s papežem in kaznoval je vse one duhovnike, ki so vkljub prepovedi priznali papeža za glavo, katero morajo ubogati. Radj tega je nasprotno nadškof kaznoval celo mesto Prago s cerkveno kaznijo "Interdikta", — prepovedjo vsch

cerkvenih funkcij, sv. maš, pogrebov i. t. d. To je bilo kakor malašč voda na mlin na Husa. Rreje odstavljen od rektorstva vseučilnice, je bil sedaj na novo imenovan in šel je v svojih zmotah še dalje. Škof ga je pozval na odgovor. Ko mu je dokazal zmote v veri, je o tem poročal v Rim. Alexander V. je v posebnem pismu vse Wiclifove nauke še enkrat obsodil in zavrge ter zahteval, naj se Wiclifovi spisi, katere je Hus prevel v česémo, sežgo, kar je tudi škof hotel izvesti. Hus se je pa tedaj očitno uprl škofu in poslal protest papezu Janezu XXIII. 16. julija 1410 ga je škof izobčil kot trdovratnega krivoverca. To je bil pa začetek konca za nesrečnega duhovnika. Kraj, nasprotnik papežev stopil je na Husovo stran. Tako se je Hus čutil varnega od te strani in začel kar divjati zoper cerkev. Pridobival je več in več privržencev. Zlasti, ko je pridigoval zoper cerkveno premoženje, so mu grofje in baroni navdušeno sledili, ker so upali, da bi se dalo kaj dobička narediti za žep s pomočjo Husa. Februarja 1411 ga je še papež izobčil. Toda Hus se ni podal.

Ko je papež Janez XXIII. izdal pismo o odpustkih, kjer je natanjko pojasnil kaj je nauk sv. cerkve o odpustkih, tedaj se je Hus poslužil te prilike, da je nastopil proti papežu.

Tako je šlo dalje. Hus je postajal od dne do dne besnejši. Deloval je z vsemi silami, da bi si dobil več in več privržencev. Razdelil je celo Češko v dva tabora, zanesel smrtno sovraštvo med ljudstvo, katero je potem ščeval.

Slednjič ga cesar Sigismund pozove na cerkveni zbor v Konstanc, da bi se prišel zagovarjat. Tu se je njegovo krivoverstvo dokazalo, katerega pa Hus ni hotel preklicati. Tako ga je cerkveni zbor izobčil iz cerkve, mu vzel duhovsko čast in ga izročil svetni oblasti kot takega, da ravnajna z njim po državnih postavah, ki so zahtevale smrt na gromadi, kar se je zgodilo 6. julija 1415.

2. HUS JE MUČENEC SVOJE TRME.

Ko prebiramo življenje krivoverca Husa, pride nam na um povest o trmasti ženi.

Mož in žena sta šla po bližnici iz mesta proti domu. Steza ju je vodila po bujnih semožetih, kjer je rastla lepa trava in čakala ostre kose pridnega kosca, "Kositi bo treba," de mož.

"Da, trava je zrela. Postriči jo bo treba".

"Saj se trava ne striže"! popravi mož.

"Kako to, da ne"?

"Tako, ker se trava kosi"!

"Saj ni res! Trava se striže"!

"Ti si neumna"!

"Vino ti je zlezlo pod lase in ne veš kaj govoriš"!

"Saj ti pravim, da si prismojena! Kdaj si še videla travo striči"!

"Reci, kar hočeš trava se striže", pravi žena že vsa razburjena.

Šla sta dalje. Toda beseda je dala besedo, in zašla sta v hud prepir. Mož je trdil svojo, žena svojo. Ko sta ravno v najhujšem prepiru, prideta do jarka in morala sta čez brv. Ker ni žena hotela odjentati od svojo trme in naprej in naprej trdila svojo, da se trava striže, butne jo mož na brvi in žena pade v vodo. Seveda je dobila polna usta vode in ni mogla več govoriti ter trditi svoje.

Toda ni odjenjala od svoje trme. Ker ni mogla govoriti, dvignila je še iz vode dva prsta in kazala z njima, da se trava striže.

Kateri pameten človek bo sočuvstvoval s to trmasto ženo in jo imenoval mučenico svojega prepričanja?

Ako kdo trdi o Husu, da je bil mučenec svojega prepričanja in ga kot takega preslavlja, mora trditi prav isto o tej ženi in jo slaviti kot mučenico, ker jo je mož radi njene trme vrgel v vodo.

Od kod je imel Hus dokaz, da je imel samo on edini in Wiclif prav? Štirinajsto let je pred njim na stotine učenih mož preiskovalo in proučevalo resnico, katero je Hus zanikal in so jih našli resnične, tako, kakor jih uči sv. cerkev. Veliki sv. Avguštin, sv. Bonaventura, sv.

Ambrož to so bili možje učenjaki, na katerih razumom še danes strmi celi svet. Vsi ti možje so si postavili za nalogo življenja preiskovati resnice, katere uči sv. cerkev in pregledati, ali so resnične ali ne. Toliko milijonov je verovalo v te resnice. Samo on in Wiclif naj sta modrejša, kot vsi cerkveni učenjaki, kot tisoč učenih profesorov, kot milijon vernikov, da sta našla zmote v teh resnicah. Ali ne bi bila za modrega človeka že samo ta misel dovolj, da bi si stavil vprašanja: "Morda sem pa v zmoti? Morda nimam prav?"

Sv. cerkev dovoljuje vsem profesorjem in vsem učenjakom, da svobodno preiskujejo resničnost verskih resnic. Toda ona hoče, da vsakdo, ki hoče trditi kaj novega, mora to dokazati jasno in spodbiti nasprotno resnico. Niti Wiclif niti Hus nista tega storila. Vbila sta si v glavo neke čudne pojme o Sv. Rešnjem Telesu, o cerkvi i. t. d. in to potem trdila. Toda dokazala pa nista. In do danes je še tisoče učenjakov, ki ne vidijo v dokazih Husovih nikaki dokazov o resničnosti njihovih trditev.

Ali je res taka napuhnjena trma značajnost? stanovitnost prepričanja?

Ne! To je navadna smešna trdoglavost in trma, kakoršno je imela žena o striženju trave.

Da je morala sv. cerkev nastopiti proti Husu in pravzaprav, da ga je pustila predolgo nemoteno sejati sovražtvo in razpor, se je pa pokazalo takoj po njegovi smrti.

3. PO NJIH SADU JIH BOSTE SPOZNALI.

Seme, katero je vsejal Hus med češki narod je takoj po njegovi smrti pogna- lo bujno žetev. Takoj po njegovi smrti so nastale velike homatije po celi deželi. Brat je moril brata, oče sina, sin očeta. Husiti so zlasti pod vodstvom Žižka kar divjali zoper dobre in cerkvi udane duhovnike. Tako o Žižki pripovedujejo, da je nazadnje oslepel. Toda da bi pokazal svojo smrtno sovražtvo do duhovnikov, je dal vjete duhovnike pripeljati pred se. Vsak je moral poklekni pred njega, na mu je na glavi otipal mesto, kjer je imel duhovsko tonzuro. Imel je železno kladivo v rokah in vsakega je po tonzuri udaril s tem kladivom tako, da ga je ubil.

Husovi privrženci so bili znani kot Husiti, utraquisti, taboriti i. t. d.

Ali tedaj res zasluži tak nesrečnež, da se ga proslavlja, kakor ga proslavljajo naši ta rdeči? Mož, ki je s svojo trmo in zmoto toliko gorja povzročil nesrečnemu narodu? Ki je povzročil toliko krvoprelitja? Ki je razdružil narod? In zakaj? Samo radi svoje trme, kjer je mislil, da on edini ve pravo, edino on razume sv. pismo? Toraj radi napuha?

Mislimo si, da bi med nami Amerikanskimi Slovenci vstal slab duhovnik, začel širiti zmote, nas razdvojil, napolnil s sovražtvom jednega proti drugemu, da bi se začeli med seboj klati, in bi ta duhovnik bil potem kaznovan po zasluženju? Ali bi zaslužil, da se ga proslavlja kot mučenika? potem je nemški duhovnik Hans Smith tudi mučenik! Še njemu začnite peti slavospeve. — — —

VELIKO ZLO.

Neki brezverski slov. list v Ameriki piše:

"Med najbolj grde in najnižje pojave našega naroda spada psovka, kletev. So med nami ljudje, ki radi govorijo angleško, toda kadar pa psujejo in kolnejo, tedaj se poslužujejo slovenskega jezika. In po tem jih poznate, da so od naroda. Ti ljudje

bi sicer kleli po angleško, toda se boje, da bi jih čul kak izobražen Amerikanec in bi jih preziral, kakor zaslužijo, zato kolnejo "po naše," kakor so se naučili. Naš jezik je bogat na kletvah, da se nekaterih niti v druge jezike ne da prestaviti. Če bi se v eno knjigo spisale vse kletve, ki se dan za dnevom čujejo med narodom,

bi bila ta knjiga velika in debela, in če bi bila taka knjiga naprodaj, bi se jih prodalo več kot najbolj izobraževalnih knjig, ker bi vsakdo rad videl, koliko je "njegovih" notri.

In ta nizek pojav je istotako v grdi navadi pri Hrvatih in Srbih kot pri Slovenih. Morda je to skupno? Zato je pa profesor Radojevič iz Belgrada napisal jako primeren članek o psovkah in kletvah pri našem narodu, in mnogo časopisov se je pečalo s tem člankom.

Mi se ne bojimo nikdar narodu povedati kar je pri njem slabega in škodljivega, kajti dobro vemo, da moramo narodu pokazati napake, da ga obvarujemo pred zasramovanjem samega sebe, da ga dvignemo, da ga izobrazimo, in da obvarujemo vsaj mladino napačne navade starih. Tu se gre za čast našega jezika, gre se za dobro ime in čast naroda. Zato moramo narediti vse, kar moremo, da obranimo narod pred zaničevanjem.

Živa resnica je, kar pravi profesor Radojevič, da naš narod psuje vse, kar vidi in sliši. Oče, starejšina hiše in drugi držijo v naročju malega sinka, in pri tem pri svojih pogovorih kolnejo, da se kadi. Otrok poslušaj, čuje, blekne za starim, in tu je rodila kletev sad — otrok se sam nauči hleti. In če se otroci tako doma naučijo psovk in kletev, se ne smemo čuditi, če jih drugje še raje poslušajo in brez sramu izgovarjajo. Če se tako godi že v najbolj zgodnem detinstvu, kako bo šele, ko dete odraste!

Včasih je na stanovanju pri kaki družini človek, ki bi rad vse v strahu držal, zato pa psuje in kolne nad mladimi in starimi, nad moškimi in ženskami. Njegove grde besede povzročajo strah v celi hiši. Ko se mož vrača domov in stopi čez prag pijan, so prve psovke in kletve, ki se čujejo. In če mu žena kaj oporeka, tedaj se pa vsuje ploha k'letev, prekolne se Boga, svetee Krista, dušo, samega sebe in ves svet. Kako silno mučno je gledati take prizore.

Ako se dva skregata, tedaj mora biti proklet oče, mati, brat, sestra, duša, "križana, krvava". Tako je na shodih, tako je v krčmah, po trgovinah, v delavnicah, ta-

ko je pri pijanih in treznih. Vse povsod se preklinja in izdaja slaba kultura. Eden kolne od veselja, drugi od žalosti, eden ker je prisiljen, drugi ker mu tako ugaja in misli, da se nekako postavi, če trikrat križa svojo dušo! Na ta način nimajo miru ne živi na mrtvi, ne hudič ne Bog, ne narod ne vera, ne oče ne prijatelj. Nič nenavadnega ni, da se čujejo najgrše besede in kletve po sejah, posebno pa na ulični železnici. Kolikokrat ima človek priliko se voziti s poulično karo, in sedita kje v kotu dva ali trije rojaki, in misleč, da jih nihče ne razume, kolnejo in psujejo, da se vse trese. Koliko dobite mladičev na cesti, na vogalih, ki s postrani obrnjenim klobukom, z rokami daleč v žepu, razkoračeno stóje, usta zveržena na strasten namem, gledajo po mimo gredočih dekletah in kot v zadnji hribovski vasi kričijo najbolj nesramne in nespodobne besede za njimi. Vsakega človeka, njegovo vrednost, kulturo, izobrazbo bodete takoj spoznali po njegovi govorici, kletvi in psovanju. To je bridka, živa resnica in le pojdite zvečer ali pa med dnevom na kak vogal, vidite stati tam celo čredo napol pijanih ali pa treznih mladičev, ki nadlegujejo dekleta z žaljivimi psovkami, kolnejo in kriče, da sega do neba.

Dočim pošteni, obikani ljudje gredo v prosto naravo na sprehod, ali sedijo doma pri dobrih knjigah in časopisih, pa skrbijo ti rufijani, da pride narod v slabo luč, da zgubi rešpekt in vsako upoštevanje.

Srečali smo pred nadavnim nekega Slovenca, ki se je bril pri Mažaru. Vprašamo ga, zakaj ne podpira svojih, domačih brivnic. Odgovoril je: Bil sem, toda vrjemite mi, da so take klatili v brivnici, da mi je bilo nemogoče vztrajati. Naj mi vsi skupaj prigovarjajo, da svoji k svojim, jaz že ne grem več

To je žalostno! Take napake je treba javnosti pokazati, da se ljudje nauče svojih napak in jih spoznajo ter se jih odvadijo. Kajti brez napredka, izobrazbe in spoštovanja do samega sebe in naroda, ni — svobode."

K temu članku pristavljamo samo vprašanje: Kdo pa posirovlja naš narod?

Ali ne ravno listi, ki so teden za tednom polni surovosti proti vsem, ki ne trobijo v njih rog? Ali ne ravno listi, ki narodu kradejo iz srca podlago olikanosti — sv. vero? Ali ne vidimo, da je največ surovosti tam, kjer je najmanj vere in kolikor manj je vernosti, toliko manj je olikanosti, toliko je več grde kletvine? Ali vidite, kako se širi med narod kletev, kolikor bolj dosega brezverski listi svoje uspehe in narodu jemlje vero? Zgodovina nas uči, da je vsaka izobrazba in vsaka omika nemogoča ali vsaj polovičarska, ako ne sloni na podlagi krščanstva. Svet je postal izobražen še le tedaj, ko je postal krščanski. Divjaki v Afriki bodo še le takrat sposobni sprejeti kulturo, ko bojo preje sprejeli krščanstvo. Rimljani so bili omi-

kani narod, pa njih omika je bila polovičarska. Velikansko nalogo je imelo krščanstvo, ko je to "omiko" in "prosveto" spopolnjevalo in dalo narodom pravo omiko. Japonska se je nagnila k krščanstvu. Tako je takrat še le postala prava omikanska sprejeti tudi krščansko kulturo. Za to pa, ako hočete, da bo narod napredoval v omiki, ohranite mu krščanstvo. Kolikor bolj bo narod krščanski, toliko omikaneji bo, toliko manj bo kletev med njim. Ako ne vrjamate proučite nepristansko razmere med ameriškimi Slovenci, pa boste sami našli resnico.

Da pa naš narod kolne, delamo odgovorne ravno vse one, ki kradejo narodu vero.

Iz Slovenskih naselbin.

REV. ANTON J. REŽEK LL. D.

Malo je narodov, ki bi sorazmerno s številom toliko storili za Združene države kakor je naš slovenski narod. Veliki državnik je nekoč rekel v avstrijski državni zbornici: "Krain ist klein, aber fein!" Da, mal narodič smo, toda čil! To se je pokazalo tudi v Ameriki. Imeli smo že celo vrsto slovečih mož, ki so si velikih zaslug pridobili za napredek in razvoj Združenih držav.

Eden takih mož je slavil pretečeni mesec, t. j. 12. julija svoj jubilej mašništva, — — Rev. Anton J. Režek LL. D.

Pred nami na mizi ležita dva debela rasno opremljena zvezka "History of the Diocese of Sault Ste Marie an Marquette" spisal Rev. A. J. Režek." Celo delo je spisano v krasni angleščini tako znanstveno, da velja kot eno najboljših zgodovinskih del, katere imamo. Vseučilišče v Maquette je pisatelja Rev. Režeka na podlagi tega dela počastilo z naslovom častnega doktorja.

Rev. A. J. Režek je bil rojen v Krašnjem Vrhu, župnije Radovica pri Metliki dne 9. febr. 1867. Svoje gimnazijske študije je nekaj let vršil v Novem mestu

Anton J. Režek

Kasneje je prišel v Ameriko kjer jih je skonečal v zavodih sv. Frančiška, v Milwaukee, Wis. Obiskoval je tudi vseučilišče v Louvain v Belgiji. V mašnika je bil posvečen 12. julija 1890 in sicer ga je posvetil rojak škof J. Vertin.

Kot duhovni pastir je bil nekaj časa pri škofu Vertinu v Marquette, potem je služboval pa v Maekinae Island Menominee, Detour in drugod, dokler ni za stalno prišel v Houghton, dne 6. novembra 1895. Kaj je tu storil za blagor svoje župnije pričale bodo poznim rodovom njegove zgradbe, krasna župnijska cerkev sv. Ignacija z župniščem, velika župnijska šola in samostan redovnic — učiteljic. Res je imel mnogo truda in dela, ali pri vsem tem ni zabil na literarno delo in njegova "Zgodovina škofije Marquette'ske" priča v dveh debelih zvezkih o tem njegovem neutrudnem delu.

Mnogim njegovim prijateljem se ob tej slavnosti pridružuje Ave Maria, želeč mu iz celega srea na mnogo leta!

— o —

Rev. Alojzij Pirnat, slovenski župnik v Gilbert, Minn. je zapustil svojo župnijo in odšel v Penn., kjer je sprejet v Pittsburško škofijo kot slovanski misijonar. Gilbert je ostal tako brez vsakega duhovnika. Jako veliko dobro delo bi storil kdo slovenskih gospodov, ako bi hotel sp. ejeti to krasno župnijo, kajti sedaj je že cela vrsta slovenskih naselbin v okolici brez duhovnika, ali pa vsaj brez slovenskega duhovnika. Da take razmere jako slabo vplivajo na versko življenje ljudstva, je umljivo. Že do sedaj se je socializem širil po teh krajih, ako bo ljudstvo ostalo brez slovenskih duhovnikov, se bode pa še bolj. — Ljudstvo v Gilbertu je jako dobro in verno. Kraj je krasen in jako zdrav.

— o —

Chicaški nadškof Most Rev. Jakob Quigley je umrl pri svojem bratu v Rochester, N. Y. 10. julija letos. — Nadškof Quigley je bil rojen 15. oktobra 1847 v Oshawa, Ontario Canada. Njegovi stariši so bili naseljenci iz Irskega. Kmalu

po njegovem rojstvu so se preselili v Lima N. Y. in od tu v Richester, kjer je deček Quigley preživel svoja mlada leta. Kot bogoslovec je študiral tudi v Innomostu na Tiro'skem in v Rimu. V škofa je bil posvečen 1899 in decembra istega leta je bil imenovan Chicaškim nadškofom.

Nadškof Quigley je bil eden izmed najdelavnejših škofov Združenih držav. Zlasti veliko je storil za razne narodnosti, ki so se naselile v njegovi škofiji. Vsaki najmanjši stvari škofije je posvetil svojo pozornost in privedel škofijo do velikega napredka. — Zlasti je bil naklonjen Slovenceem in Hrvatom. Za svojo škofijo jo prosil iz Rima hrvatskih frančiškanov. Dobil je Rev. Leona Mediča, kateremu je kupil na W. 25. ulici neko protestantsko cerkev in župnišče. Silno je želel, da bi red sprejel to župnijo popolnoma v svojo skrb, ter nastanil pri tej cerkvi reč redovnikov, da bi bil pravi samostan.

Žal, da je preje zastisnil svoje oči, predno je videl to svojo željo uresničeno. — Veliki mož naj počiva v miru!

— o —

Cannosburg, Pa. V tukajšni cerkvi smo obhajali dne 6. 7. in 8. junija tridnevno pobožnost. Cerkev je bila vsaki dan prenapolnjena. K mizi Gospodovi je pristopilo okrog 1300 vernikov. Sklep je vodil mil. g. škof Pittsburški. Sklepno pridigo je imel č. g. Albin Moder iz Bridgevilla Pa., za kar se mu iz srea zahvaljujemo. Krasne besede so gotovo padle na rodovitna tla.

Mary Bevec.

— o —

Slovenska cerkev sv. Jožefa v So. Bethlehemu hitro napreduje. Dozidana je že do strehe in do 15. augusta bo že toliko zgotovljena da se bo blagoslovila spodnja cerkev in izročila svojemu namenu. Vrhni del cerkve se bo spopolnjeval počasi, kakor bojo pač dopuščala denarna sredstva.

— o —

Rev. M. Golob, slovenski župnik v Bridgeport, Conn. je prvi teden v juniju oddal pogodbe stavbenikom za zidavo nove cerkve. Kakor čujemo, se je z zidavo že pričelo. Bog daj svoj blagoslov!

Hrvatska frančiškanska župnija Sv. Cirila in Metoda v New Yorku, katero je z velikimi žrtvami vstanovil New Yorškim Slovencem dobro znani hrvatski rodoljub P. Placid Belavič pred dvema leti, jako dobro napreduje. Poslopje, katero smo pred dvema leti vzeli v najem od protestantske nemške občine, je že kupljeno in ravno kar se poslopje prenavlja, da bo odgovarjalo svojemu namenu.

V Gilbert, Minn. je bil na neznan način umorjen rojak John Juhant, dne 5. julija t. l. v najlepši možki starosti 35. let. Bil je zvest naročnik našega lista in neustrašen mož, ki se ni sramoval javno pokazati svojega katoliškega prepričanja. Rojen je bil v Komendi na Gorenškem, kjer zapušča očeta, mater in ženo s petimi otročici. Poročevalec nam piše nadalje, da je vsako jutro, predno je šel na delo, poljubil sv. križ, katerega je imel vedno pri svoji postelji; in se ni sramoval tega pred drugimi sostanovaleci. Bodi mu lahka tuja zemlja!

Dragim čitateljem "Ave Maria" pa blagega pokojnika priporočamo v pobožno molitev.

V Clevelandu je umrl dne 25. julija Reverend Josef Lavrič, župnik župnije svatega Lovrenca. Neusmiljena pljučnica ga je položila v prerani grob. Star je bil 46 let. Njegov življenjepis objavimo v prihodnji številki. Vsem našim naročnikom priporočamo blagopokojnega duhovnika v pobožno molitev. R. I. P.

El Paso, Texas. — Tukaj ni Slovencev, da bi jaz vedel za nje. Vendar je pa ljudstvo jako dobro in verno. Veliko sveta sem že obhodil, toda tako vernega sveta še nisem videl, kakor ga vidim tukaj. To sem imel priliko opazovati zopet sedaj v postu, pri pobožnostih med tednom. Vsako sredo smo imeli rožni venec, litanije, postno pridigo in blagoslov. Ob petkih je bil križev pot. Bil sem v več cerkvah toda vse

so bile napolnjene. Zato se pa opaža posebno blagostanje med tem ljudstvom. Da, življenje po naukih Jezusovih je edino srečno življenje, bolj kakor pa po naukih kakega sleparčeka, ki nas slepi tu v Ameriki in nam hoče ukrasti sv. vero. Zato, rojaki, pogledjmo samo zasebno življenje vseh teh naših rdečih bratcev in naših brezvercev, pa bomo videli, kam bomo zašli še mi, ako jih poslušamo in jim sledimo.

Da, veliko je gorja na svetu. Po mojem mnenju je vsemu temu vzrok brezverstvo, so vzrok vsi, ki uničujejo sv. vero med narodi. Od tod vojne, od vse gorje. Veliko krivdo nosi zlasti med nami pa nesrečna pijača. To je mati, iz katere izhaja nešteto zla in gorja po celem svetu. — In pa čez duhovne so strašno ti možje. Očitajo jim oderuštvo, kako grabijo denar, kako delajo samo za denar. Toda ali bi si duhovnik veliko več denarja lahko ne pridobil, ako bi ne bil duhovnik, ako bi se posvetil kakemu drugemu stanu z istimi šolami? In tam bi mu ne bilo treba živeti, kakor puščavnik. Duhovnik se žrtvuje za ljudstvo. Ako si res pridobi kak vinar, ker ne ve, kaj ga še čaka v življenju, kdo bi mu zameril? Ali ni človek, kakor sem jaz ali kdo drugi? Toda ti rdeči brate vedno, da ne bodo nikdar dobili v svojo oblast ubogega neukega ljudstva, ako ne uničijo najprej upljiva duhovnikov, zato pa tako besne proti njim.

Divji boj se bije doma v Evropi. Mi smo srečni, da smo tukaj, kjer ne čutimo strašnega gorja vojske. Zlasti mi možje smo srečni, da smo tukaj, kajti morda bi bili sedaj že brez noge ali brez roke, pohabljeni za celo življenje, ali pa že mrtvi. Strašna je ta vojska! Toda taka strašna in še strašnejša odločilna bitka nas čaka vse na — smrtni postelji. Morda ne bo dolgo, ko bomo tudi mi poklicani na to bojišče? Ali smo izvežbani v orožju? Kako bomo prestali to odločilno bitko? Zato živimo tako, da bomo vedno pripravljeni, kadarkoli nas bo Gospod poklical izvojevati svojo zadnjo bitko in da bomo dosegli zadnjo krono zmage za celo večnost...